The Greek Review of Social Research

Vol 2 (1970)

2-3

Η κοινωνική συμπαράστασις των μεταναστών

(ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

doi: [10.12681/grsr.401](https://doi.org/10.12681/grsr.401)

Copyright © 1970, (ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). (1970). Η κοινωνική συμπαράστασις των μεταναστών. *The Greek Review of Social Research*, 2, 144–151. <https://doi.org/10.12681/grsr.401>

ἡ κοινωνικὴ συμπαράστασις τῶν μεταναστῶν

(προτάσεις τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν
εἰς τὸ σεμινάριον Μαδρίτης, 1964)

Χρονολογούμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, τὸ φαινόμενον τῆς μεταναστεύσεως εὐρίσκεται, ὡς καὶ ὁ κόσμος, ἐν διαρκεί ἑξελίξει. Ἡ σημειωθείσα τελευταίως ἑξέλιξις χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι δίδεται ὁλοκλήρως μεγαλυτέρα προσοχὴ ὄχι μόνον εἰς τὰ οικονομικὰ καὶ ἄλλα συμφέροντα τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς καὶ ἐκκινήσεως, ἀλλ' ἐπίσης καὶ κυρίως εἰς τὰ συμφέροντα τῶν μεταναστῶν, τῶν οἰκογενειῶν τῶν καὶ τῶν κοινοτήτων προελεύσεως καὶ ὑποδοχῆς.

Ἡ ἐσχάτως σημειωθείσα ἀντιστροφή πρὸς τὴν Εὐρώπην τοῦ ἀπὸ αἰώνων μεταναστευτικοῦ ρεύματος δημιουργεῖ νέας καὶ εὐρείας προοπτικές. Ἡ μετανάστευσις καθίσταται αὐθόρμητος κίνησις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προσωρινή, ἡ δὲ ἑλξις τῆς Εὐρώπης ἐκτείνεται συνεχῶς εἰς πλέον ἀπομακρυσμένας ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἡπειρὸν χώρας. Ἡ κίνησις αὕτη ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν καὶ μέσον τῆς οικονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς ἀναπτύξεως ἡ ὅποια παρατηρεῖται σήμερον εἰς τὸν κόσμον, ἐὰν ληθῇ ὅτι ὅσιν ἡ συμβολὴ τῶν μεταναστῶν εἰς τὴν συνεχῆ ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ τὰ κοινωνικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ πλεονεκτήματα τὰ ὅποια προκύπτουν διὰ τὰς χώρας καὶ τὰς περιοχὰς προελεύσεως, ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς οἰκαδε μέρους τοῦλάχιστον τῶν μεταναστῶν. Ἐπὶ πλέον, αἱ τοιαῦται εἰς ἀνθρώπινον ὕλικὸν ἀνταλλαγὰι μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὡς καὶ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ ἐτέρων ἡπείρων, ὀδηγοῦν βραδέως μὲν ἀλλ' ἀσφαλῶς εἰς μίαν ἐνδοευρωπαϊκὴν καὶ μελλοντικῶς διηπειρωτικὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἐνοποίησιν διὰ τῆς ἀμοιβαίας συγχωνεύσεως τῶν μεταναστῶν καὶ τῶν κοινοτήτων ὑποδοχῆς, ὡς καὶ τῶν ἐπαναπατριζομένων μεταναστῶν οἱ ὅποιοι ἔχουν υἱοθετήσῃ ὀρισμένας ἀξίας τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς καὶ τῶν κοινοτήτων προελεύσεως.

Ἐν ὧσιν τῆς τοιαύτης ἑξελίξεως καὶ τῶν μελλοντικῶν ἐπιπτώσεών της προκύπτουν τὰ ἑξῆς θέματα: — ἀνάλυσις τῶν διαρθρώσεων καὶ τοῦ περιεχομένου τῶν προγραμμάτων κοινωνικῆς προνοίας διὰ τοὺς μετανάστας, ὡς καὶ τῶν νέων ἀπαιτήσεων αἱ ὅποια προκύπτουν ἐκ τῶν νέων συνθηκῶν μεταναστεύσεως, — μελέτη τῆς ἐκπαιδεύσεως, εἰδικεύσεως καὶ τῶν ὅρων ἐργασίας οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἐξασφαλισθοῦν, ὥστε τὸ προσωπικόν, ἐξειδικευμένον ἢ μὴ, νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ καταρτίσῃ καὶ ἐφαρμόσῃ νέα προγράμματα κοινωνικῆς ἐντάξεως τῶν μεταναστῶν.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο θέμα, τὸ ὅποιον συνεζητήθη εὐρύτατα εἰς διεθνή σεμινάρια, ὠδήγησεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι κοινωνικὴ ἐνταξις δὲν σημαίνει κατ' ἀνάγκην ἀφομοίωσιν ἢ μόνιμον ἐγκατάστασιν. Ὁσάκις ἡ μετανάστευσις θεωρεῖται προσωρινή ἀπὸ τὴν ἐνδιαφερομένην χώραν, ἡ κοινωνικὴ ἐνταξις εἶναι ἐξ ἴσου ἀπαραίτητος διὰ τοὺς μετανάστας καὶ τὰς κοινότητας προελεύσεώς των, ὡς καὶ διὰ τὰς κοινότητας ὑποδοχῆς καὶ εἰς τὰ τρία στάδια: τῆς ἀναχωρήσεως τῶν μεταναστῶν ἐκ τῆς χώρας των, τῆς παραμονῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ τῆς ἐπανόδου των.

Έν τούτοις, οί έθνικοί, διμερείς ή πολυμερείς κανονισμοί, οί όποιοι ύπαγορεύονται από οικονομικούς παράγοντας, δέν στηρίζονται πάντοτε έπί βάσεων αί όποίαι εύνοούν την λήψιν μέτρων κοινωνικής προνοίας ύπέρ τών μεταναστών και την προώθησιν της κοινωνικής των έντάξεως. Κατά την γνώμην τινών, ή κοινωνική ένταξις παρακώλυεται, άκριβώς εις τό στάδιον της εφαρμογής, ύπό τών άνωτέρω κανονισμών. Έν πάση περιπτώσει, είναι επιθυμητόν, όσάκις καταρτίζονται τοιούτοι κανονισμοί, νά ζητήται ή γνωμοδότησις τών οικείων οργανώσεων κοινωνικής προνοίας, δημοσίων ή ιδιωτικών, έθνικών ή διεθνών, όστε νά διευκολύνεται ή κοινωνική ένταξις, νά προστιθένται δέ εις τά κείμενα τά όποία επισυνάπτονται εις τάς διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις διατάξεις προβλέπουσαι στενήν λειτουργικήν σχέσιν τών οργανώσεων προνοίας μετά τών λαμβανομένων μέτρων διά την εφαρμογήν τών έν λόγω κανονισμών.

Μεταξύ τών διατάξεων τών έν λόγω παραρτημάτων δέον νά περιλαμβάνονται ή ισότης τών δικαιωμάτων τών εργατικών ενώσεων, τό δικαίωμα τών μεταναστών νά προσκαλούν τάς οικογενείας των, ός και μέτρα άποβλέποντα εις την κατοχύρωσιν τού δικαίωματος τούτου. Εις τά παραρτήματα ταύτα δέον έπίσης νά προβλέπεται ή μετακίνησις τών μεμονωμένων άνηλίκων άμφοτέρων τών φύλων. Έπίσης ή υπό τών τοπικών ή όμοσπονδικών κυβερνήσεων εφαρμογή συμβάσεων, συναπτομένων ύπό τών κεντρικών ή όμοσπονδών κυβερνήσεων, όστε όλοι οί μετανάσται νά τυγχάνουν της αύτης μεταχειρίσεως.

Η βελτίωσις τών έθνικών, διμερών ή πολυμερών κανονισμών είναι τοσοούτον μάλλον αναγκαία καθ' όσον εφαρμόζονται όυτοι όλονέν εύρύτερον, όχι μόνον έπί μεταναστών κινουμένων έκ μιάς χώρας εις άλλην έντός τού πλαισίου ένός οργανωμένου σχήματος μεταναστεύσεως, άλλ' έπίσης έπί όλονέν μεγαλύτερου αριθμού προσώπων τά όποία δέν διέρχονται διά τών κρατικών οργανώσεων. Έξ άλλου, δέον νά προβλεφθούν κατάλληλοι διατάξεις διά τούς μετανάστας έκ μη εύρωπαϊκών χωρών, ός εκείναι αί όποίαι προσετέθησαν εις τινας συμβάσεις σχετικές πρός την επαγγελματικήν εκπαίδευσιν άφρικανών μεταναστών, μέ την προοπτικήν έν συνεχείά επανόδου αύτών εις την πατρίδα.

παροχή πληροφοριών εις τάς χώρας προελεύσεως

Λαμβανομένου ύπ' όσιν τού κινδύνου, ός και της παρούσης έκτάσεως της αύθρομήτου παλιννοστήσεως, πληροφορία δέν πρέπει νά παρέχονται μόνον εις τούς ύποψηφίους οί όποιοί άπεράσισαν ήδη νά παλιννοστήσουν, αλλά νά είναι αύται προστάι και εις άτομα, οικογενείας και πληθυσμούς οί όποιοί πιθανώς ένδιαφέρονται διά την παλιννόστησιν. Τό περιεχόμενον τών πληροφοριών πρέπει νά είναι ρεα-

λιστικόν, όχι μόνον άντικειμενικός αλλά έπίσης και ύποκειμενικός, δεδομένου ότι οί ύποψηφιοί μετανάσται τείνουν νά υπερβάλλουν τά πλεονεκτήματα και νά ύποτιμούν τά μειονεκτήματα της παλιννοστήσεως και νά συγκρίνουν έπί παραδείγματι τά μεγάλα μικτά ήμερομίσθια τά όποία προσφέρονται εις τάς χώρας είσοδοχής μέ τό μικρόν κόστος συντηρήσεως και τούς καθαρούς μισθούς της πατρίδος των. Διά νά είναι πλήρη τά στοιχεία, πρέπει νά γίνη διάκρισις μεταξύ της έννοίας τών καθαρών μισθών και καθαρών μεθών, ός και τού κόστους της συντηρήσεως εις τάς χώρας ύποδοχής και προελεύσεως' έπίσης, αί πληροφορίες νά μη περιορίζονται εις τόν καθαρών οικονομικών τομέα, όυτε νά λαμβάνουν την μορφήν προπαγάνδας ύπέρ της μεταναστεύσεως. Ένίοτε μάλιστα νά τείνουν νά περιορίσουν την μετανάστευσιν τών τάξεων τών εργατών εκείνων διά τούς όποιους ή προσαρμογή εις τάς έν τώ έξωτερικώ επικρατούσας συνθήκας και ή αναπροσαρμογή κατά την επιστροφήν των ένδεχομένης δημιουργεί κοινωνικά ή και κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα: π.χ. εφήβων, ειδικευμένων εργατών, κτλ. Αί πληροφορίες αύται θεωρούνται άπαραίτητοι, ειδικότερον διά την προετοιμασίαν τών μεταναστών οί όποιοί δέν διέρχονται διά μιάς επισήμου οργανώσεως μεταναστεύσεως.

Αί άρμόδια διά την παροχήν τοιούτων γενικών πληροφοριών οργανώσεις είτε έχουν θεσπισθή ή υπό νόμου ή είναι έθελοντικά. Ένδέχεται νά είναι ειδικά ή και μή. Η κατάλληλος κατανομή τών σχετικών καθηκόντων είναι εις τινας χώρας πλήρως έφικτή, εάν ληφθή ύπ' όσιν ιδιαιτέρως ότι, όσάκις πρόκειται περί πληροφοριών κοινωνικής φύσεως, οί μετανάσται τρέφουν ένίοτε μεγαλύτεραν έμπιστοσύνην εις τάς ιδιωτικάς οργανώσεις, καθ' όσον αύται άπολαμβάνουν ώρισμένην ανεξαρτησίαν. Μεταξύ τών οργανώσεων τούτων δέον νά περιληφθούν αί εργατικά ένώσεις, τών όποιών ό ρόλος πρέπει νά είναι σημαντικότερος όσον άφορ ά εις την κοινωνικήν ένταξιν τών μεταναστών.

Έξ άλλου, αί υπηρεσίαι παροχής πληροφοριών δέον νά άποκεντρωθούν. Δεδομένου ότι οί ύποψηφιοί μετανάσται πολλάκις παραμελούν πράγματι την άναζητήσιν πληροφοριών, πρέπει αί υπηρεσίαι νά αναλαμβάνουν την πληροφοριοδότησιν των. Εις όλας τάς ζώνας άναχωρήσεως πρέπει νά υπάρχουν κοινοτικά ή νομαρχιακά έπιτροπάι πληροφοριών, ός και έθελονταί σύμβουλοι έπί της μεταναστεύσεως. Ούτοι, καθώς και τά μέλη των έπιτροπών, δέον νά έχουν άκολουθήσει πρόγραμμα ταχυρρόθμου εκπαίδευσσεως, νά έχουν εις την διάθεσιν των ενημερωμένα στοιχεία και νά ένεργούν συντονισμένως, όστε νά άποφεύγεται ή παροχή άντιφατικών πληροφοριών.

Πρός τόν σκοπόν έξασφαλίσεως, έπί διεθνούς επιπέδου, της συγκεντρώσεως και συστηματικής παροχής πληροφοριών, παντός είδους, ένδεχομένως χρησίμων εις τούς μετανάστας, θά ήτο δυνατόν, έντός

τῆς Διεθνοῦς Ὁργανώσεως Ἑργασίας ἢ ἐντὸς διεθνοῦς μὴ κρατικῆς ὁργανώσεως, νὰ ἐνταχθῇ Κέντρον, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον θὰ εἶναι ἡ συγκέντρωσις τῶν πληροφοριῶν τούτων. Οὕτω ἡ ἀνταλλαγὴ πληροφοριῶν θὰ προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὰς μὴ εὐρωπαϊκὰς χώρας μεταναστεύσεως, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐλάχιστα ἐφοδιασμένοι διὰ τοιούτων πηγῶν.

Αἱ χρησιμοποιοησόμεναι μέθοδοι διὰ τὴν παροχὴν γενικῶν πληροφοριῶν ἐπὶ ἔθνικῳ ἐπιπέδῳ πρέπει νὰ εἶναι αἱ μέθοδοι μαζικῆς ἐπικοινωνίας, ἐπὶ τοπικοῦ δὲ ἐπιπέδου αἱ μέθοδοι τῆς λαϊκῆς ἐπιμορφώσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐνηλίκων (μέθοδοι δράσεως). Αἱ ἐν λόγῳ μέθοδοι πρέπει ἐπίσης, διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐπαφῶν, νὰ ἐκμεταλλεύονται πληρῶς τὴν πείραν τῶν μεταναστῶν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ σημαντικὴν πηγὴν πληροφοριῶν. Εἰς διεθνῇ σεμινάρια ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη ὅπως τὰ σχολεῖα στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀρχίσουν τὴν προετοιμασίαν τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν κοινωνικῶν συνεπειῶν τῆς ἐκβιομηχανίσεως, εἴτε αὐτὴ συντελεῖται διὰ μετακινήσεως πληθυσμῶν, εἴτε δι' ἐγκαταστάσεως βιομηχανιῶν εἰς ἀγροτικὰς περιοχάς.

Ἡ ἀποτελεσματικὴ παροχὴ γενικῶν πληροφοριῶν ἐνθαρρύνει τοὺς πιθανοὺς ὑπονηφίους διὰ μετανάστευσιν ὅπως ζητήσουν περαιτέρω συμπληρωματικὰς πληροφορίας. Αὗται δέον νὰ διδῶνται ἀτομικῶς, νὰ λαμβάνουν δὲ ὅτ' ὄντι καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ μετανάστου καὶ εἰδικώτερον τὴν προοπτικὴν τῆς μελλοντικῆς συναντήσεως τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ἢ τὰ τυχόν ἐμπόδια, τὰς συνεπείας καὶ τοὺς ὁρους τοῦ προσωρινοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἐν ὧσιν τῆς ἐπανόδου τοῦ μετανάστου εἰς τὴν πατρίδα του καὶ τὸν διαφορὸν διαβιώσεως εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία.

Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις δέον νὰ περιλαμβάνῃ κυρίως τὴν γενικὴν καθοδήγησιν τῶν μεταναστῶν χάριν τῆς προσαρμογῆς τῶν εἰς τοὺς ὁρους πειθαρχίας καὶ τὰς λοιπὰς ἀπαιτήσεις τῆς βιομηχανικῆς ἐργασίας, ἐπίσης δὲ νὰ προβλέπῃ βασικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ στοιχειώδεις γνώσεις τῆς ξένης γλώσσης.

Ἡ τοιαύτη ἐκπαίδευσις θὰ εἶδει νὰ συμπληροῦται, ἰδίᾳ ἐν τῇ χώρᾳ ὑποδοχῆς, διὰ τῆς συστηματικῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μετανάστου εἰς τὴν νέαν του ἐργασίαν, μάλιστα δὲ διὰ τῆς συνεχίσεως τῆς βασικῆς ἐκπαίδευσεως εἰς εἰδικὰ κέντρα, εἰς τὰ ὁποῖα νὰ συνεχίζεται ἡ διδασκαλία τῆς γλώσσης, κατὰ προτίμησιν διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἐνεργῶν ὀπτικοακουστικῶν μεθόδων, αἱ ὁποῖαι ὥς ἐκ τῆς φύσεώς των προσελκύουν περισσότερον τὸν μετανάστην. Ἐπίσης, ἡ γεωγραφικὴ διασπορά τῶν ἐνδιαφερομένων δέον νὰ ληφθῇ ὅπ' ὄντι μὲ τὸν σκοπὸν πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν μαθημάτων γλώσσης. Ἡ ἀποδοτικότητα τῶν μαθημάτων αὐτῶν θὰ ἦτο μεγαλύτερη, ἂν συνεδυάζοντο μὲ τὴν μύσιν τῶν μεταναστῶν εἰς τὴν σύγχρονον ζωὴν, παρῇχοντο δὲ συγχρόνως καὶ αἱ εὐκαιρίαι εἰς τοὺς μετανάστας καὶ τὸν ἐγγχώριον πληθυσμὸν ὅπως γνωρισθοῦν μεταξύ των.

ἡ προετοιμασία εἰς τὰς κοινότητας ὑποδοχῆς

Ἡ κτηθεῖσα πείρα ἐκ τῶν ἐνδοευρωπαϊκῶν μετακινήσεων, ἐπὶ δὲ περισσότερον ἐκ τῶν μεταναστεύσεων τῶν προερχομένων ἐκ χωρῶν μὴ εὐρωπαϊκῶν, δεικνύει ὅτι ἡ προετοιμασία τοῦ λαοῦ τῆς χώρας ὑποδοχῆς μεταναστῶν εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὴ, ὥς καὶ ἡ προετοιμασία τῶν μεταναστῶν καὶ τῶν κοινοτήτων προελεύσεως αὐτῶν. Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον ἡ προετοιμασία αὐτῆς τῶν μελῶν τῆς κοινότητος ὑποδοχῆς νὰ συνεχισθῇ ἐπὶ βραχύτερον ἢ μακρότερον χρόνον μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν μεταναστῶν.

Θὰ ἦτο χρήσιμον νὰ γίνῃ μία γενικὴ διάκρισις μεταξύ δύο στοιχείων τοῦ περιβάλλοντος εἰς τὸ ὅποιον θὰ εἰσελθοῦν οἱ μετανάσται ἐν τῇ χώρᾳ ὑποδοχῆς: τοῦ λαοῦ τῆς χώρας γενικῶς καὶ τῶν βασικῶν κοινοτήτων ἢ τῶν φυσικῶν ὁμάδων. Εἰς τὴν τελευταίαν περιπτώσιν θὰ ἦτο ἐνδεχομένως ἀποτελεσματικὸν νὰ ἐφαρμοσθοῦν μέθοδοι ἀνάλογοι πρὸς ἐκείνας αἱ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν κυριωτέρων κοινοτήτων ἐν τῇ χώρᾳ προελεύσεως. Αἱ ἐννοιαὶ ἡ οἱ δῆμοι, αἱ γειτονικαὶ κοινότητες, οἱ οἰκισμοί, αἱ ἐργατικαὶ ἐνώσεις, κτλ. δέον νὰ υἱοθετήσουν θετικὴν στάσιν φιλόφρονος ὑποδοχῆς. Ὁρισμέναι ψυχολογικὰ ἀναλογοὶ μελέται θὰ ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ νὰ ὑπάρχῃ μεγαλύτερα οἰκείωσις μὲ τὴν διαδικασίαν ὑποδοχῆς.

Ἐν τῷ μεταξύ εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι τὰ προγράμματα ἐκπαίδευσεως τῶν ἐνηλίκων, ὥς καὶ ἡ ὁρμὴ ἐνημέρωσις ἐκείνων τῶν ὁποίων ἔργον θὰ εἶναι ἡ διαμόρφωσις τῆς κοινῆς γνώμης, θὰ ἔχουν εὐμενὴ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς στάσεως τῶν γηγενῶν ἔναντι τῶν μεταναστῶν καὶ τὰν ἀνάπαι. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν δοκιμαστικῶν πειραμάτων τὰ ὁποῖα ἐγένοντο εἰς τὸν τόμῳ αὐτὸν εἶναι ἐνθαρρυντικά.

Ἐν τούτοις, αἱ βασικαὶ κοινότητες ἐντὸς ἐπηρεάζονται ὑπὸ τῆς εὐρύτερας πέριξ αὐτῶν κοινωνίας, ὥστε τὰ ἐπὶ ἔθνικῳ ἐπιπέδῳ λαμβανόμενα μέτρα ἐνδεχομένως ἤθελον εὐνοήσει ἢ ἀντιστρατευθῇ εἰς τὰς καταβαλλομένας ἐπὶ τοῦ κοινοτικοῦ ἐπιπέδῳ προσπάθειαι. Ὅθεν, θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ὑπάρχῃ ἡ δυνατότης χρησιμοποιοῦσεως ὅλων τῶν διαθέσιμων μέσων ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ κοινοῦ καὶ μεθ' ὅλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαμορφώσουν τὴν κοινὴν γνώμην (στελέχη τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων, ἐργοδότες, κληῖρος, δημοσιογράφοι, κτλ.). Ἐξορμήσεις διαφορτίσεως ἀναλαμβάνόμεναι πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν μεταναστῶν, ὥς καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς των ἐν τῇ χώρᾳ ὑποδοχῆς, θὰ ἡδύνατο νὰ ἐξουδετερώσων τὰς υπάρχουσας προκαταλήψεις, νὰ προλάβουν τὴν δημιουργίαν νέων καὶ νὰ θεμελιώσουν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος εἰς τὴν μεταχείρισιν τῶν μεταναστῶν καὶ τοῦ ἐγγχωρίου πληθυσμοῦ. Τοιοῦτοτρόπως, θὰ ἦτο ἐνδεχομένως δυνατὴ ἡ ἀποφυγὴ τοῦ

συναίσθηματος κοινωνικῆς, οὕτως εἶπεν, δυσπεπίας, τὸ ὅποιον δημιουργεῖται εἰς μίαν κοινωνίαν ἐκ τῆς παρουσίας μεγάλου ἀριθμοῦ ξένων ἐργατῶν. Ἐάν τὸ αἶσθημα τοῦτο ἤδη ὑπάρχῃ, λόγῳ ἐλλείψεως προπαρασκευῆς τοῦ ἐγχωρίου πληθυσμοῦ, εἶναι δυνατόν νὰ ληφθῶν τὰ προσήκοντα μέτρα, ὥστε νὰ μετριασθῶν αἱ ἐξ αὐτοῦ ἀρνητικαὶ συνέπειαι.

Τὰ ἐν λόγῳ μέτρα δυνατόν νὰ εἶναι τὰ ἑξῆς:

(α) ἡ στάσις τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ θεωρήσῃ ὡς καθήκον νὰ μὴ ἀσχολῆται κατὰ τρόπον ἐντυπωσιακὸν μὲ τὰ ἐπεισόδια τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται ὑπὸ τῶν μεταναστῶν, ἢ νὰ δημοσιεύῃ ἐπεισόδια εἰς τὰ ὁποῖα οἱ μετανάσται παρουσιάζονται ὡς θύματα (π.χ. ἐκμετάλλευσίς ἐκ μέρους ἐργοδοτῶν τινων, κτλ.),

(β) ἡ συγκρότησις μικτῶν ομάδων ἢ ἐπιτροπῶν διὰ τὴν διοργάνωσιν ἀγωνιστικῶν ἀθλοπαιδιῶν καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων μεταξύ ἐγχωρίων ομάδων καὶ ομάδων μεταναστῶν, δημοσίαν συναντήσεων ἀμφοτέρων τῶν ομάδων καὶ ἄλλων δραστηριοτήτων αἱ ὁποῖαι φέρουν εἰς ἐπαφὴν μετανάστας καὶ ἐγχωρίους,

(γ) ἡ διδασκαλία εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια, ὡς καὶ τὰ περιοδικὰ τὰ προοριζόμενα διὰ τὴν νεολαίαν, δὲν πρέπει πλέον νὰ στηρίζεται ἐπὶ ἰδεῶν αἱ ὁποῖαι ἀνάγονται εἰς τὴν ἀποικιακὴν περίδον, διότι δημιουργοῦν προκαταλήψεις καὶ στερεοτύπους στάσεων μεταξύ τοῦ ἐνθλικού πληθυσμοῦ τῆς αὔρας, ὁδηγοῦν δὲ εἰς τὴν προφρόνησιν τῶν ἀλλοδαπῶν, τὴν μισαλλοδοσίαν καὶ τὴν ἐναντίον των προκατάληψιν. Μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα πρέπει νὰ διαπαιδαγωγηθῶν τὸσον ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι πρόκειται νὰ ἀποτελέσουν τὰς κοινότητας ὑποδοχῆς τοῦ μέλλοντος ὅσον καὶ ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποτελέσουν τὰς κοινότητας προελεύσεως τῶν μεταναστῶν.

ὕπηρεσία κοινωνικῆς προνοίας καὶ προσωπικὸν ἐξυπηρετήσεως τῶν μεταναστῶν

Ἡ εἰδικὴ φύσις τῶν προβλημάτων τῶν ἐνδοευρωπαϊκῶν μεταναστῶν, ἔτι δὲ περισσότερον τῶν μεταναστῶν ἐξ ἄλλων ἡπειρῶν, ἀπαιτεῖ τὴν δημιουργίαν εἰδικῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ χρησιμοποιοῦν εἰδικευμένον προσωπικὸν τὸσον εἰς τὰς χώρας προελεύσεως ὅσον καὶ εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς. Ὅπου τὰ συμφέροντα τῶν μεταναστῶν ἐξυπηρετοῦν αἱ γενικαὶ ὑπηρεσίαι προνοίας, ἐνδεῖνται ἔτι περισσότερον ὅπως αἱ ὑπηρεσίαι ἐξειδικευμένον προσωπικὸν χρησιμοποιοῦνται ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ὑπηρεσίας μὴ ἐξειδικευμένον προσωπικῶν. Ἐν τούτοις, αἱ εἰδικαὶ κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι δὲν πρέπει νὰ προσφέρωνται μεμονωμένως ἀλλὰ ἀπὸ κοινῶ μετὰ τῶν γενικῶν ὑπηρεσιῶν προνοίας. Αἱ εἰδικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ τὸ εἰδικὸν προσωπικὸν εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν καθοδήγησιν τῶν νεοστὶ ἀφικνουμένων μεταναστῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ἕως ὅτου κατορθώσων νὰ προσαρμοσθῶν μέχρι ὀρισμένου βαθμοῦ, ὥστε νὰ δύνανται, μετὰ ἄλλων,

νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τὰς γενικὰς ὑπηρεσίας προνοίας. Ἐνεκα τούτου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συντονισμένη δράσις μεταξύ εἰδικῶν καὶ γενικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, ὡς καὶ μεταξύ τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς καὶ προελεύσεως.

Συνίσταται ὅπως εἰς τὴν χώραν ὑποδοχῆς αἱ γενικαὶ ἢ εἰδικαὶ ὑπηρεσίαι χρησιμοποιοῦν ἐξειδικευμένον προσωπικὸν ἐκ τῆς χώρας προελεύσεως τῶν μεταναστῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ παρουσία ἀξιάζει τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν συντελουμένης ἐργασίας εἰς τὴν χώραν ὑποδοχῆς. Τὸ ἐν λόγῳ προσωπικὸν δυνατόν ἐπίσης νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν τῆς χώρας προελεύσεως. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις σχετικὴ ἀνεξαρτησία δράσεως εἶναι ἀπαραίτητος. Διὰ νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησις τῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν τῆς χώρας προελεύσεως καὶ τῶν βοηθῶν των εἰς τὴν χώραν ὑποδοχῆς, εἶναι σκόπιμον μία διεθνὴς ὁργάνωσις νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν νὰ προσδώσῃ διεθνῆς ἢ τοῦλάχιστον εὐρωπαϊκὸν κύρος εἰς τὸν κοινωνικὸν λειτουργόν, ὥστε νὰ ἐξουδετερωθῶν τὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα παρακαλοῦν τὴν ἐλευθέραν μετακίνησιν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος κοινωνικῶν λειτουργῶν, λόγῳ ἐσωτερικῆς νομοθεσίας.

Αἱ ὑπηρεσίαι κοινωνικῆς προνοίας καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν ἀντιμετωπίζων νέα προβλήματα προκειμένου περὶ μὴ εὐρωπαϊῶν μεταναστῶν οἱ ὁποῖοι ἔρχονται εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἡ μελέτη τοῦ πολιτιστικοῦ ὑποβάθρου τῶν ἐν λόγῳ μεταναστῶν, ὡς καὶ τῆς ἀμοιβαίας προσαρμογῆς τῶν ἐργατῶν πρὸς τὸ περιβάλλον τῆς χώρας ὑποδοχῆς, εἶναι θέματα ἐπείγουσας φύσεως. Πρέπει δὲ νὰ καταβάλλωνται ἰδιαίτερα φροντίς, ὥστε νὰ προλαμβάνεται ἡ εἰσαγωγή εἰς τὴν Εὐρώπην τῶν φυλετικῶν ἀνταγωνισμῶν.

Ἡ ἐμπειρία τῶν ὑπηρεσιῶν προνοίας αἱ ὁποῖαι ἀσχολοῦνται μὲ τοὺς ἐνδοευρωπαϊκοὺς μετανάστας θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπωφελῶς καὶ διὰ τὴν μελέτην τῶν εἰδικῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἐξωευρωπαϊκῆς μεταναστεύσεως. Ἐξ ἄλλου, θὰ εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι συχνάκις ἡ ἐξωευρωπαϊκὴ μετανάστευσις λαμβάνει τὴν μορφήν τεχνικῆς συνεργασίας, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὴν ἀποστολὴν ἐργατῶν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπὶ δανεισμῷ, μὲ τὴν προοπτικὴν νὰ ἀποδοθῶν οὗτοι βραδύτερον εἰς τὴν χώραν των, ἀφοῦ θὰ ἔχουν ἀποκτήσει ὀρισμένην κοινωνικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν. Ἐν τούτοις, παρὰ τὰς εὐνοϊκὰς διατάξεις ὀρισμένων συμβάσεων, ἡ τοιαύτη ἐκπαίδευσις κινδυνεύει νὰ ἐξουδετερωθῇ, ἐλλείψει καταλλήλου προσωπικοῦ κοινωνικῆς προνοίας.

Εἶναι ἐξ ὧν προφανές ὅτι ἡ κοινωνικὴ πρόνοια ὑπὲρ τῶν μὴ εὐρωπαϊῶν μεταναστῶν δέον νὰ ἐπιδιώχῃ τὴν ἐπιλύσιν προβλημάτων ὡς τὰ κατωτέρω:

- προετοιμασία ἐν τῇ χώρᾳ ἀναχωρήσεως,
- ὑποδοχὴ εἰς τὸ σημεῖον ἀφίξεως τῶν μεταναστῶν καὶ ἐνδιαμέσους σταθμούς (λιμένας καὶ ἀεροδρόμια),

— ἐκπαίδευσις εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν, προκαταρκτικὴ ἐκπαίδευσις, προσαρμογὴ εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον ζωῆς (εἰδικὰ μαθήματα διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἐντάξεως τῶν μεταναστῶν εἰς τὸ ἐπαγγελματικὸν περιβάλλον τῆς χώρας ὑποδοχῆς, ἰδίως εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν νέων μεταναστῶν),
— ἐκπαίδευσις καὶ κοινωνικὴ πρόδοσις τῶν γυναικῶν, ἰδίως ὡς οἰκοκυρῶν καὶ μητέρων, περιλαμβανομένης τῆς μερίμνης καὶ μορφώσεως τῶν τέκνων,
— στέγασις οἰκογενειῶν (προσωρινὴ κατοικία κατὰ τὴν περίοδον τῆς προσαρμογῆς),
— στέγασις τῶν νεωστὶ ἀφικνουμένων ἐργατῶν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεώς των καὶ τῆς ἐπιθυμίας των ὅπως ζήσουν μεταξύ τῶν γηγενῶν ὅταν αὐτοὶ ἔχουν ἀφομοιωθῇ ἐπαρκῶς,
— ἐπιστροφὴ εἰς τὴν χώραν προελεύσεώς καὶ χρησιμοποίησις τῆς κτιθείσης ὑπὸ τοῦ ἐργάτου πείρας,
— προγραμματισμένη ἀντικατάστασις τῶν μεταναστῶν οἱ ὅποιοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των, ὑπὸ νέας ὁμάδος ἐκ τῆς αὐτῆς ἢ ἐτέρας χώρας.

Εἶναι δυνατόν νὰ προβλεφθῇ ὅτι αἱ εἰδικαὶ αὐταὶ μορφαὶ δραστηριότητος θὰ καθίστανται ὁλοκλήρως περισσότερο ἀναγκαῖαι εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σημερινῆς ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ κυριώτεραι ἐφεδρίαι ἐργατῶν εἶναι ἐξευρωπαϊκαί.

Ὅσαίτις οἱ μὴ εὐρωπαῖοι μετανάστες εἶναι πολὺται τῆς χώρας ὑποδοχῆς (π.χ. ὡς συμβαίνει εἰς τὸ Ἕνωμένον Βασίλειον), ἡ μετανάστευσις, ἡ ὁποία εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνιμος ἢ τοὐλάχιστον διαρκείας πολλῶν ἐτῶν, πολλὰκις λαμβάνει χώραν ἀνευ οὐδενὸς ἐλέγχου. Καίτοι δὲ ὑπάρχει σημαντικὴ ἀνάγκη παροχῆς εἰς αὐτοὺς ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς προνοίας, καλὸν εἶναι αἱ εἰδικαὶ κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι νὰ παρέχωνται ἐν μέτρῳ, ὥστε νὰ ἀποφεύγεται ὁ κίνδυνος παρεμποδίσσεως τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν ἐντάξεως. Ἡ γενικὴ δηλαδὴ ἀρχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδικαὶ κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι πρέπει νὰ προσπαθοῦν νὰ προσανατολίζονται τὸ ταχύτερον τὴν μετανάστευσιν πρὸς τὰς γενικὰς ὑπηρεσίας τῆς κοινότητος, προσλαμβάνει ἐνταῦθα ἰδιαίτεραν σημασίαν.

ἐπιλογὴ καὶ πρόσληψις προσωπικοῦ κοινωνικῆς προνοίας

Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν κατάρτισιν καὶ ἐφαρμογὴν προγραμμάτων κοινωνικῆς προνοίας εἶναι ἡ ὑπάρξις τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ. Τὸ προσωπικὸν αὐτὸ πρέπει νὰ περιλαμβάνη κατὰ πρῶτον ἐξ ἐπαγγέλματος κοινωνικοὺς λειτουργοὺς καὶ βοηθητικὰ στελέχη. Πολλὰκις ὁμως συμβαίνει οἱ ἐν ἐνεργείᾳ μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος κοινωνικοὶ λειτουργοί, μέλη τοῦ κλήρου, βοηθητικοὶ πράκτορες τῶν προξενειῶν καὶ λοιποὶ, νὰ ἀσπασχολοῦνται ἐπίσης μὲ ὀρισμένα κοινωνικά προβλήματα τὰ ὅποια ἀντιμετωπίζουν οἱ μετανάστες καὶ αἱ οἰκογένειαι των.

Διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ἢ μὴ κοινωνικοὶ οὗτοι λειτουργοὶ νὰ καθοδηγήσουν ἀποτελεσματικώτερον τοὺς μετανάστες καὶ τὰς ἐνδιαφερόμενας κοινότητας χάριν τοῦ σκοποῦ τῆς κοινωνικῆς ἐντάξεως, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ δίδεται ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν ἐπιλογῆς, ὡς καὶ ἐκπαίδευσιν ἢ ἐνημερώσεως αὐτῶν.

Πρῶτον μέλημα διὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν ὑποψηφίων πρέπει νὰ εἶναι ἡ διερεύνησις ἐμφύτων ιδιοτήτων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὸ ἐπάγγελμά των, ἥτοι εὐρύτης ἀντιλήψεων, ἀπαλλαγὴ ἐκ προκαταλήψεων, ἀνεκτικότης, πρόθυμος ἀποδοχὴ τῶν ἀξιών τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἰκανότης πρὸς ἀνεξάρτητον δράσιν, ἀντοχὴ εἰς τὴν μοναξιάν, ἡγετικὰ προσόντα, πρωτοβουλία καὶ διαίσθησις, ἐξωστρεφὴς ἰδιοσυγκρίσις, ψυχολογικὴ ἰσορροπία καὶ ἡρεμὸς ἰδιωτικὴ ζωὴ, αἴσθημα τῆς προσωπικῆς ἀσφαλείας, ἀπουσία πνεύματος ἐπιβολῆς ἢ προσηλυτισμοῦ, θερμότης αἰσθημάτων, συναίσθησις καθήκοντος, κυρίως δὲ ἰκανότης προσαρμογῆς, ὥστε νὰ δύναται ἡ κοινωνικὴ λειτουργὸς νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντα τῆς διαδοχικῆς ἢ συγχρόνης, μεταξὺ διαφορῶν ἐθνικῶν ὁμάδων καὶ ὑπὸ διαφορῶν συνθήκας. Εἶναι δύσκολον νὰ εὕρῃ τις ὅλας αὐτάς τὰς ιδιότητας εἰς ἓν ἄτομον, διὰ τοῦτο δὲ εἶναι ἐπιθυμητὸν οἱ κοινωνικοὶ λειτουργοὶ νὰ ἐργάζωνται καθ' ὁμάδας. Ὅθεν, πνεῦμα συνεργασίας καὶ σχετικὴ εὐχέρεια εἰς τὴν ἐκμάθησιν γλώσσῶν εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας.

Δὲν ἄρκει δὲ μόνον νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν ὑποψηφίων ὅτι αἱ ἀπαιτούμεναι ἰκανότητες ὑπάρχουν· πρέπει ἐπίσης καὶ νὰ δοκιμασθοῦν οὗτοι, εἰ δυνατόν, βάσει ἐμπειρίας ἐπαρκοῦς διαρκείας, εἰς τὸ ἔργον τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ.

Κατὰ τὴν ἐπιλογὴν ὑποψηφίων πρέπει νὰ δοθῇ προτίμησις εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰ ἀνωτέρω προσόντα, γνωρίζουν καλῶς μίαν τοὐλάχιστον ξένην γλῶσσαν, ἔχουν καλὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ὑγείαν, ὡς καὶ λόγους νὰ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀναλάβουν ἐργασίαν ἡ ὁποία ἀναποκρίνεται πρὸς τὰ καθήκοντα τῆς πρὸς τοὺς μετανάστες ὑπηρεσίας των, ἐπίσης δὲ καὶ τὴν ἀπαραίτητον ὁριμότητα.

Ἐκτὸς τῶν καθιερωμένων μεθόδων ἐπιλογῆς (βιογραφικὸν σημείωμα, συνεντεύξεις, τῆς εὐφυΐας, συστατικὰ ἐπιστολαί, κτλ.), θὰ ἦτο ἐνδεχομένως σκόπιμος ἡ χρησιμοποίησις εἰς εὐρύτεραν κλίμακα τῶν μεθόδων τῶν προπαρασκευαστικῶν μαθημάτων καὶ τοῦ δοκιμαστικοῦ σταδίου ἐργασίας, προκειμένου νὰ διαγνωσθῇ ἂν οἱ ὑποψήφιοι ἔχουν πραγματικὴν κλίσιν διὰ τὸ ἔργον των.

Ἡ τοιαύτη κλίσις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐνισχυθῇ κατὰ πολὺ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μέτρων ἀποσκοποῦντων εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οικονομικῆς καταστάσεως καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐξελιξέως τοῦ εἰδικευμένου προσωπικοῦ τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ τὸ ἔργον τῆς κοινωνικῆς προνοίας μεταξύ τῶν μεταναστῶν. Εἰδικώτερον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς χώρας προελεύ-

σεως τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, πρέπει νὰ διασφαλίζεται ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἐπαγγελματικῶν του προσόντων, ἡ ἀρχαιότης καὶ ἡ προοπτική ἐπαγγελματικῆς ἐπανεπιδόσεως του ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ εἰς τὴν γενέτειραν.

ἐκπαίδευσις εἰς τὰ προβλήματα τῶν μεταναστών

Αἱ σχολαὶ κοινωνικῶν λειτουργῶν δέον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ εἶναι παρεσκευασμέναι νὰ παρέχουν κατὰ τρόπον συστηματικώτερον γενικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ προβλήματα τῶν μεταναστών. Πράγματι, οἰοσδήποτε κοινωνικὸς λειτουργὸς ἐνδέχεται νὰ κληθῇ κάποτε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ περιπτώσεις μεταναστών. Εἶναι δὲ ἀπαραίτητον οἱ κοινωνικοὶ λειτουργοὶ νὰ εἶναι καταλλήλως παρεσκευασμένοι νὰ ἀναλάβουν τοιοῦτον ἔργον.

Ἐν τούτοις, ἡ διδασκαλία ἐπὶ τῶν προβλημάτων τῶν μεταναστών καὶ τῆς μεταναστεύσεως περιορίζεται ἐκ τῆς ἀνάγκης ὑπάρξεως ἰσορροπίας μεταξὺ τῶν μαθημάτων εἰς τὰ γενικῆς φύσεως ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα. Ἐνεκα τούτου συνιστᾶται ὅπως αἱ σχολαὶ κοινωνικῶν λειτουργῶν, αἱ δημόσιαι καὶ ἰδιωτικαὶ κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι, ὡς καὶ αἱ ὁμάδες προσώπων τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν (ἐταιρίαι, διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι) συμφωνήσουν ἐπὶ τῆς ὁργανώσεως σεμιναρίων διαφύσεως διαρκείας διὰ τὴν περαιωθῆν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ὥς ἄνω στελεχῶν. Παράλλῃλως, νὰ συντονίσουν καὶ νὰ χρησιμοποιήσουν τὰς εἰς διδακτικὸν προσωπικὸν καὶ σπουδαστὰς πηγὰς μιᾶς περιοχῆς, μιᾶς χώρας ἢ ἀκόμη καὶ ὁμάδος γειτονικῶν χωρῶν. Αἱ ἐκθέσεις ἐπὶ συγκεκριμένων πειραμάτων καὶ ἐπισκέψεις εἰς τόπους ὅπου ἐγένοντο τοιαῦτα πειράματα μὲ ἐνδιαφέροντα ἀποτελέσματα πρέπει νὰ κατέχουν σημαντικὴν θέσιν εἰς τὰ ἐν λόγῳ προγράμματα. Τὰ μαθήματα, ἐφ' ὅσον ἀφοροῦν εἰς τὴν τεχνικὴν τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας, πρέπει νὰ εἶναι ἀνοικτὰ καὶ εἰς μὴ εἰδικευμένον προσωπικόν, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς πρόσωπα τὰ ὁποῖα δύνανται κάποτε νὰ ἐπηρεάσουν τὴν κοινὴν γνώμην ἢ τὰ ὁποῖα ἀσχολοῦνται μὲ προβλήματα μεταναστεύσεως ἐπὶ διοικητικοῦ, οἰκονομικοῦ ἢ πολιτικοῦ ἐπιπέδου. Ἡ κυκλοφορία τῶν ἐντύπων τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εἰς τὰ ἐν λόγῳ μαθήματα ἐπὶ ἐθνικοῦ καὶ διεθνoῦς ἐπιπέδου θὰ ἐβοήθει σημαντικῶς τὸ ὅλον πρόγραμμα.

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν λόγῳ μαθημάτων θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρεται εἰς ὀρισμένα θέματα σχετιζόμενα πρὸς τὰ φαινόμενα τῆς μεταναστεύσεως. Νὰ συμπληροῦνται δὲ δι' εἰδικῶν μαθημάτων ἢ ἐκθέσεων ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐξελιξέων καὶ τῶν μελλοντικῶν προοπτικῶν τῆς μεταναστεύσεως, ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ἐκδστοτε οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν τῶν χωρῶν προελεύσεως καὶ ὑποδοχῆς, τοῦ κοινωνικο-μορφωτικοῦ πλαισίου τῶν μεταναστών καὶ τῆς δια-

φορᾶς μεταξὺ τοῦ ἐπιπέδου αὐτῶν καὶ ἐκείνου τῆς χώρας ὑποδοχῆς· ἐπίσης, εἰς τὴν ψυχοκοινωνιολογίαν προσαρμογῆς τῶν μεταναστών καὶ τῆς κοινωνίας ὑποδοχῆς, εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνθρωπολογίαν, εἰς τὰς ψυχολογικὰς βάσεις τῆς προκαταλήψεως καὶ τῶν διακρίσεων, εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ ψυχικὴν υγιεινὴν καὶ παθολογίαν, εἰς τὴν ἀξιολόγησιν τῶν κανονισμῶν καὶ τῆς νομοθεσίας ἢ ὁποῖα ἐπηρεάζει τοὺς μετανάστας καὶ τὴν ἐργασίαν, κτλ. Θὰ ἦτο ὠφέλιμον ἡ ἐργασία τῶν ἐν λόγῳ ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων νὰ συγκεντρωθῇ ἐπὶ τῶν κυριωτέρων προβλημάτων τοῦ ἀμέσου παρόντος, νὰ ὁργανώνονται δὲ ταῦτα περιοδικῶς ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ μελέτη τῶν μεταβαλλομένων συνθηκῶν.

Θὰ ἦτο χρήσιμος ἡ ὁργάνωσις εἰδικῶν μαθημάτων εἴτε διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐκπαίδευσσεως ὀρισμένων κοινωνικῶν λειτουργῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ προβλήματα καὶ τὰς μεθόδους τῆς κοινοτικῆς ὁργανώσεως εἴτε διὰ τὴν προετοιμασίαν αὐτῶν πρὸς συνεργασίαν διὰ τὴν τοιαύτην ὁργάνωσιν, ὅταν αὕτη ἀναλαμβάνεται ὑπὸ ἄλλων κοινωνικῶν λειτουργῶν οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐξειδικευθῇ εἰς τὴν τεχνικὴν ταύτην, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διευκολυνθῇ ἡ ἀμοιβαία ἀναπροσαρμογὴ τῶν μεταναστών καὶ τῆς κοινότητος εἰσδοχῆς ἢ τῆς κοινότητος προελεύσεως εἰς τὴν περίπτωσιν ἐπαναπατρισμοῦ.

Διὰ νὰ ἀνανεώνεται συνεχῶς ὁ ἐκπαιδευτικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ εἰδικευμένου προσωπικοῦ, θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν νὰ καταρτισθῇ πλῆθὺς ἀναλυτικῆς βιβλιογραφίας, ὁ ὁποῖος νὰ ἐνημεροῦται συνεχῶς, νὰ ἐκδίδεται δὲ δελτίον ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν αἱ ὁποῖαι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν μετανάστευσιν.

προετοιμασία προσωπικοῦ ἐκ τῶν χωρῶν προελεύσεως πρὸς ἐργασίαν εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς

Τὸ ἐκ τῶν χωρῶν προελεύσεως προσωπικὸν τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ ἐπιτελέσῃ ἔργον κοινωνικῆς προνοίας εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν ἔχει ἤδη ἐκπαιδευθῇ καὶ ἐξειδικευθῇ εἰς τὰ προβλήματα τῶν μεταναστών, δέον ὅπως προπαρασκευασθῇ καταλλήλως προτὸ ἀναλάβῃ παρόμοια καθήκοντα. Ἡ τοιαύτη προπαρασκευὴ δέον νὰ περιλαμβάνῃ, κατ' ἐξοχὴν, γνώσεις τινὰς τῆς γλώσσης τῆς χώρας ὑποδοχῆς ἢ βελτίωσιν τῶν γλωσσικῶν γνώσεων τὰς ὁποίας ἤδη κατέχει, μελέτην τοῦ κοινωνικο-μορφωτικοῦ καὶ κοινωνικο-οικονομικοῦ ἐπιπέδου τῶν περιοχῶν μεταναστεύσεως ἐντὸς τῆς πατρίδος τοῦ ἐργάτου, τὴν ἱστορίαν τῶν τελευταίων ἐτῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς μεταναστευτικὰς μετανικησεις, τὰς συμβάσεις καὶ τοὺς κανονισμοὺς οἱ ὅποιοι διέπουν τὴν μετανάστευσιν, τὴν διάρθρωσιν καὶ τὰ προγράμματα τῆς μεταναστεύσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς προνοίας διὰ τοὺς μετανάστας, τὴν ψυχοκοινωνιολογίαν προσαρμογῆς ἐκ μέρους τοῦ μετανάστου καὶ

τῶν στάσεων αἱ ὁποῖαι υἱοθετοῦνται ἀπὸ τὴν κοινότητα ὑποδοχῆς ἔναντι τῶν μεταναστῶν τέλος δὲ τὰ μέτρα καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὴν ἐπιστροφήν καὶ τὴν ἐπανένταξιν τῶν μεταναστῶν εἰς τὰς πατρίδας τῶν.

Τὸ προσωπικὸν κοινωνικῆς προνοίας, προτοῦ ἀναλάβῃ ὑπηρεσίαν εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, ἢ ἀμέσως κατόπιν, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν, βάσει ἐντατικῶν προγράμματος, νὰ ἐνημερωθῇ εἰς ὅτι, ἀφορρῶς εἰς τὴν γενικὴν καὶ κοινωνικὴν διοίκησιν, ὡς αὕτη ἐπηρεάζει τοὺς μετανάστας, τὰς ἀρχὰς τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐργατικῆς νομοθεσίας, τὰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας, τὸν συντονισμόν τῆς παρεχομένης κοινωνικῆς βοήθειας εἰς τοὺς μετανάστας, τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας οὗτοι διαβιοῦν καὶ ἐργάζονται: ἐπίσης εἰς ὅτι, ἀφορρῶς εἰς τὰ κυριότερα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν οἱ μετανάσται καὶ ἡ κοινότης ὑποδοχῆς, τὰ θετικά καὶ ἀρνητικά ἀποτελέσματα τῶν πειραμάτων κοινωνικῆς ἐντάξεως, τὰς ὁργανώσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἰδρυθῇ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ἐπιχειρήσεων ὅπου ἐργάζονται οἱ μετανάσται, εἴτε ὑπ' αὐτὸν εἴτε ἄρην αὐτὸν, τὰς θρησκευτικὰς ὁργανώσεις καὶ τὸ σύστημα ἐκπαίδευσως, τὸ δημοσιονομικὸν σύστημα καὶ τὸ σύστημα κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, γενικῶς δὲ ὅ,τιδήποτε ἐπηρεάζει ἁμέσως ἢ ἑμμέσως τὴν ζωὴν τοῦ μετανάστου εἰς τὴν χώραν ὑποδοχῆς. Τὸ προσωπικὸν τοῦτο τῆς κοινωνικῆς προνοίας πρέπει νὰ τυγχάνῃ ἐπαρκοῦς ἐποπτείας πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος.

Ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ἐν λόγῳ προσωπικοῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διευκολυνθῇ, ἐάν ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ σχετικὰ ἔντυπα, τὰ ὁποῖα θὰ συνεκεντροῦντο μέρῳ μῖας διεθνὸς κοινωνικῆς ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὴν ὥς ἄνω γενομένην σύστασιν ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐνημέρωσιν ἐπὶ τῶν μεταναστῶν. Θὰ ἦτο χρήσιμον ἡ μορφή αὐτῆς τῆς προπαρασκευῆς καὶ τὰ ἐν λόγῳ ἔντυπα νὰ ἐτίθεντο, συμπληρωματικῶς, εἰς τὴν διάθεσιν οὐχὶ μόνον τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος κοινωνικῶν λειτουργῶν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τῶν ἐβελοντῶν λειτουργῶν ἢ τῶν ἀρμοδίων στελεχῶν τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν χώραν προελεύσεως καὶ ἐνδιαφέρονται διὰ τὰς ἐργασίας κοινωνικῆς προνοίας, χάριν τῶν συμπατριωτῶν τῶν, εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς. Ἐν τούτοις, εἰς τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας μεταναστεύσεως ὑπάρχουν εἰσέτι πολλοὶ ὀλίγοι ἐξ ἐπαγγέλματος κοινωνικοὶ λειτουργοί, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐπιλογὴ τῶν ομάδων ἐργατῶν τῶν ὁποίων ἔχουν ἀνάγκην αἱ χώραι ὑποδοχῆς. Ἐνεκα τούτου θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν ὅπως μερικοὶ ἐκ τῶν πλέον ἱκανῶν καὶ καλῶτερον μορφωμένων μεταναστῶν προσληφθῶν καὶ ἐκπαιδευθῶν ὡς προσωρινοὶ κοινωνικοὶ λειτουργοὶ ἢ ὡς βοηθητικοί. Τοῦτο παρέχει ἐπίσης τὸ πλεονέκτημα ἀποκλεισμοῦ ὧλον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι, ὑπὸ τὸ πρόσχημα μεσολαβητῶν, παραβλέπουσιν τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τῶν μεταναστῶν καὶ τοιούτους παραβιάζουσιν τὸν κύριον σκοπὸν τῆς

κοινωνικῆς ἐντάξεως. Ἡ λύσις αὕτη, ἡ ὁποία ἐφηρμόσθη ἐσχάτως καὶ ἀπέδωκεν ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα εἰς τὴν περίπτωσιν ἐνδοευρωπαϊκῆς μεταναστεύσεως ὑπὸ τὴν ἐνδεῶς ὁρισμένον ἔθνον, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ λίαν ἐπωφελῶς εἰς τὴν περίπτωσιν ἐξωευρωπαϊκῆς μεταναστεύσεως, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μεγάλης ἐλλείψεως προσωπικοῦ κοινωνικῆς προνοίας εἰς τὰς ὑπερπόντιους χώρας καὶ ἰδίως τῶν δυσχερεῶν ἐκ τῆς θέσεως τῶν γυναικῶν εἰς τὰς ἐν λόγῳ χώρας, ἢ ὁποῖα παρεμποδίζει τὴν πρόσληψιν εἰς εὐρεῖαν κλίμακα θήλεος προσωπικοῦ διὰ κοινωνικὴν ἐργασίαν μεταξύ τῶν μεταναστῶν.

ἀνταλλαγὴ προσώπων ἀναλαμβάνοντων κοινωνικὴν ἐργασίαν

Πέραν τῆς χρησιμοποίησεως ὑπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς προνοίας τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀλλήκοντος εἰς τὰς χώρας προελεύσεως, θὰ ἦτο ἐπωφελὴς ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ προσωπικοῦ μεταξύ τῶν χωρῶν προελεύσεως, μεταξύ τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς καὶ μεταξύ ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν χωρῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, πρέπει νὰ δοθῇ ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα ἀνταλλάσσονται καὶ τῶν προγραμμάτων παρακολουθήσεως καὶ μελέτης. Ἡ προπαρασκευὴ διὰ τὰς μελέτας τοῦ ἐξωτερικοῦ θὰ προσηγγίζῃ περίπου τὴν περιγραφῆσαν ἀνωτέρω. Ὁμοίως, τὸ πρόγραμμα μελέτης εἰς τὴν χώραν ὑποδοχῆς τοῦ σπουδαστοῦ δέον νὰ ἀκολουθῇ τὰς γραμμὰς αἱ ὁποῖαι καθορισθῶσιν ἀνωτέρω διὰ τὴν πλήρη ἐνημέρωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς χώρας προελεύσεως τὸ ὅποιον καλεῖται ὑπὸ τῆς χώρας ὑποδοχῆς. Ἡ διάρκεια τῶν μελετῶν καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ τοῦ εἶδους δύνανται νὰ ἀποτελέσῃ ἀποφασιστικὸν παράγοντα διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ προγράμματος διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους. Ἡ ἐποπτεία θὰ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὀρθὴν διεξαγωγὴν τῶν μελετῶν τούτων. Μετὰ τὸ τέλος τῆς μελέτης αἱ καλύτεραι ἐκθέσεις, συντασσόμεναι ὑπὸ τῶν συμμετασχόντων, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τεθοῦν εἰς εὐρεῖαν κυκλοφορίαν. Αἱ ἐν λόγῳ μελέται δέον νὰ προορίζονται οὐχὶ μόνον διὰ τὸ ἐν ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ ἐκπαιδευμένον προσωπικόν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ τὸ προσωπικὸν τὸ ὅποιον μόλις ἀποφοιτᾷ ἐκ τῶν σχολῶν, ἢ ἔχει συμπληρῶσει εἰδικὰς σπουδὰς κοινωνικῆς προνοίας διὰ τοὺς μετανάστας. Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς μεγίστης ἀποδοτικότητος τῶν ἐν λόγῳ μελετῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἀπαιτεῖται προφανῶς ὅπως οἱ συμμετέχοντες τύχουν ὑποτροφίας. Ὅθεν εἶναι ἐπιθυμητὸν αἱ ἀρμοδίαι διεθνεῖς ὁργανώσεις νὰ κατάρτισουν πίνακα τῶν ὑπαρχουσῶν ὑποτροφιῶν καὶ νὰ ἐπεκτείνουν τὰς ὑπαρχούσας ἤδη διευκολύνσεις. Θὰ ἦτο συμφέρον ὧλον τῶν ἐνδιαφερομένων αἱ ὑποτροφίαι διὰ τοιαυτὰς ἀνταλλαγὰς προσωπικοῦ κοινωνικῆς προνοίας νὰ χορηγοῦνται ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος εἰς τοὺς κοινωνικοὺς

λειτουργούς οι οποίοι ανήκουν εις τὰς χώρας-μέλη ή εις χώρας μη άνηκούσας μὲν εις τὴν Κοινότητα, ἀλλ' εκ τῶν ὁποίων προέρχεται σημαντικὸς ἀριθμὸς μεταναστῶν ἐργαζομένων εις τὰς χώρας-μέλη.

προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀποδοτικότητα τοῦ προσωπικοῦ

Ἄλλὰ ή ἐκπαίδευσις μόνη, καίτοι οὐσιώδης, δὲν εἶναι ἀρκετή. Ἐπαρκή ὀργανωτικά μέτρα ἐντὸς αὐτῶν τούτων τῶν ὑπηρεσιῶν, ἐτι δὲ σχετικὴ ἀνεξαρτησία κατὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ, εἶναι ἀπαραίτητα. Ἡ κατάσταση παρουσιάζεται διάφορος εις διαφόρους χώρας καὶ εις διαφόρους τομεῖς δράσεως, ἐπὶ παραδείγματι εις τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, τὰ δημόσια ή τὰ ιδιωτικά ιδρύματα καὶ ὀργανώσεις, τὰ προξενεῖα. Ὅπως δὲ ὅμως ὁ κοινωνικὸς λειτουργὸς εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἔχη τὴν ἱκανότητα νὰ ἐνεργῇ συμφῶνως πρὸς τὰς ἀρχάς, τὰς μεθόδους καὶ τὴν τεχνικὴν τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἐντὸς τῆς ὀργανώσεως ή ὁποία χρησιμοποιεῖ αὐτόν, ἔστω καὶ ἂν αὕτη δὲν εἶναι κατὰ κύριον λόγον ὀργάνωσις κοινωνικῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ κοινωνικὸς λειτουργὸς θὰ ἐργάζεται μόνος ή ὡς μέλος μιᾶς ομάδος, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Ἡ ὑπὸ τῶν διαφόρων μελῶν μιᾶς ομάδος συντελουμένη ἐργασία ἐνδέχεται νὰ διαφοροποιηθῇ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν ἐνὸς ἐμπειροτέρου προσώπου, τοῦ ὁποῖου θὰ συντονίσῃ τὰς ἐνεργείας τῶν. Προφανῶς οἱ κοινωνικοὶ λειτουργοὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὸ πλεονέκτημα τῆς ὑπὸ ἐποπτεῖαν ἐργασίας.

Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ή ὀργάνωσις διὰ τὴν ὁποίαν ἐργάζεται, ὁ κοινωνικὸς λειτουργὸς πρέπει νὰ διαθέτῃ ἰδιαίτερον γραφεῖον, ὅπου θὰ δέχεται τοὺς ἀποδέχτους, ὡς καὶ τὸν ἀπαραίτητον ἐξοπλισμὸν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ μεταφορικοῦ μέσου, ἀναλόγως τῆς ἀκτίνας δράσεως αὐτοῦ. Διὰ νὰ κάμῃ τὴν καλύτεραν δυνατὴν χρῆσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν του προσόντων καὶ νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὸ κύριον ἔργον αὐτοῦ, πρέπει νὰ εἶναι κατὰ τὸ δυνατόν ἀπηλλαγμένος ἀπὸ δευτερεύοντα καθήκοντα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀναλάβουν ἄλλα πρόσωπα, π.χ. βοηθητικοὶ κοινωνικοὶ λειτουργοί, ή ἐθελονταὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἐπιτροπῶν ή τοπικῶν συλλόγων. Πρέπει τέλος νὰ τόνισωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπαρκούς ἀμοιβῆς τῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός των.

Ἡ συνεργασία, ή ὁποία εἶναι τελείως ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχῃ μεταξύ τῶν πτυχιούχων κοινωνικῶν λειτουργῶν καὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὁποῖου δὲν διαθέτει παρόμοια προσόντα, ἀπαιτεῖ τὴν μεταξύ αὐτῶν δημιουργίαν σχέσεων διασφαλιζουσῶν τὴν ἀποδοτικότητα τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας διὰ τοὺς μετανάστας. Αἱ ἐν λόγω σχέσεις θὰ διευκολυνθοῦν διὰ τῆς ἀναθέσεως καθήκοντων ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν προσόντων καὶ τοῦ βαθμοῦ ἀρμοδιότητος.

Ἡ τοιαύτη κατανομή καθηκόντων δέον πράγματι νὰ ἐνισχυθῇ διὰ τῆς συνεργασίας τῶν ὑπευθύνων τῆς ομάδος. Ἐξ ἄλλου, πρέπει νὰ τισθῇ ή ἀνάγκη ἐξασφαλίσεως τοῦ συντονισμοῦ τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ὥστε τὰ προγράμματα προνοίας διὰ τοὺς μετανάστας νὰ συμβάλλουν ἀποτελεσματικώτερον εις τὴν κοινωνικὴν ἑνταξιν αὐτῶν.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, θεωρεῖται ἀπαραίτητον: (α) Ἡ κατάρτισις νέων διμερῶν καὶ πολυμερῶν συμβάσεων-ή ή βελτίωσις ἰσχυροσῶν ἤδη συμβάσεων νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὀργανώσεων κοινωνικῆς προνοίας, εις τρόπον ὥστε νὰ δοθῇ ή ἀπαραίτητος ὥθησις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν κοινωνικῆς δραστηριότητος χάριν τῶν μεταναστῶν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοιούτων συμβάσεων ὡς καὶ τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας περὶ μεταναστεύσεως, θὰ πρέπει οἱ ἀρμόδιοι νὰ ἀπευθύνωνται καὶ εις τὰς ὀργανώσεις προνοίας αἱ ὁποῖαι εἶναι εις θέσιν νὰ βοηθήσουν τοὺς μετανάστας ἐργάτας καὶ τὰς οἰκογενεῖας των, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς κοινότητας ὑποδοχῆς, διὰ νὰ ἐξομαλύνωνται αἱ δυσχέρειαι αἱ ὁποῖαι παρακωλύουν τὴν προσαρμογὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ἑνταξιν.

(β) Νὰ δοθῇ ἰδιαίτερα προσοχή ἐπὶ διεθνoῦς ἐπιπέδου, ἰδίως ὑπὸ τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας, ὡς καὶ ἐπὶ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου, εις τὰ προβλήματα καὶ τὰ μέσα προωθήσεως τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν εις τὰ προγράμματα προνοίας, κατόπιν τῆς παρατηρουμένης ὁλοῦν μεγαλυτέρας μεταναστεύσεως εις ὠρισμένας εὐρωπαϊκὰς χώρας ἐργατῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ἐξ ἄλλων ἡπειρῶν. Ἐπίσης, νὰ ληφθῇ σοβαρὸς ὑπ' ὄψιν ή συμβολὴ τῶν μεταναστῶν εις τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χωρῶν προελεύσεώς των λόγω τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ής ἔτυχον οὗτοι ἐν Εὐρώπῃ.

(γ) Αἱ ἐθνικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν νὰ λάβουν σοβαρὸς ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βασικῆς καὶ τῆς περαιτέρω ἐκπαίδευσως τῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ προγράμματα προνοίας διὰ τοὺς μετανάστας ἐνεκα τῶν εἰδικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκ διαφόρων χωρῶν μεταναστῶν, ἰδίως δὲ τῶν ἐκ μὴ εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

(δ) Τὰ ἑνωμένα Ἐθνη, εἰδικώτερον ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Προγράμματος Κοινωνικῆς Προνοίας, αἱ διακρατικαὶ ὀργανώσεις καὶ αἱ μὴ κρατικαὶ τοιαῦται, ἰδίως ἐπαγγελματικαί, νὰ ἐντείνουν τὰς ἐνεργείας αὐτῶν χάριν τῆς βασικῆς καὶ τῆς περαιτέρω ἐκπαιδεύσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ὁποῖου συνδέεται μὲ τὰ προγράμματα προνοίας διὰ τοὺς μετανάστας, προσέτι δὲ νὰ γίνῃ ευρύτερα χρήσις τῶν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὀργανοεισπρατικῶν σεμιναρίων, τῶν διὰ κοινωνικὰς σπουδὰς χορηγουμένων ὑποτροφιῶν, ὡς καὶ τῶν ἀνταλλαγῶν προσωπικοῦ μεταξύ τῶν χωρῶν μεταναστεύσεως, ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς ἀφ' ἑτέρου, ὡς καὶ μεταξύ τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς.